

V peči je zadej tikoma zemlje 2 čevlja visoka in 2 čevlja široka luknja; njen pokrov se na tanko prilaga v steno.

Suši naj se 26 do 30 ur; vrh tega vsakega lastna skušnja uči, v kolikem času se dobro posuši sadje.

Na vsakem košu posuši se 50 do 60 funtov češpelj. Paziti pa je posebno, da se vedno v eno mero kuri.

Prirodo- in jezikoslovna črtica.

Zapisal Robič.

Sprehajaje se v Šenčurski okolici nabiraje žužkov, polžkov in drugih stvari zagledam prišedši k nekemu studentku v njegovi mali strugi mnogo zanimivih stvari, med njimi tudi algo in sicer *Batrachospermum moniliforme* Roth. Sklonivši se začnem ročno pobirati vodnih polžev in poslednjič denem še nekaj alg v steklenico. Neki radovednež opazovaje me iz zatišja, kaj da delam, in kasneje bliže pristopivši me vpraša: „Gospod! čemu vam pa bo „krak“? Kaj pa imenujete „krak“ — ga brzo poprašam. „To-le vodno rastlino — mi odgovori — ki jo v steklenici imate in ktera tudi tam-le v vodi od kamena mahlja. Ko kasneje še druge o tej stvari poprašujem, izvem, da v tej okolici povsod imenujejo algo „*Batrachospermum*“ po slovenski „krak“. — Kaj velja, si mislim, da v selu Vogljah tiste štiri hiše poleg pota proti Vodicam imenujejo na „Krakovem“ zato, ker se v ondašnji kaluži mnogo kraka nahaja, in morebiti ima ljubljansko predmestje „Krakovo“ tudi od tod svoje ime*), ker brez dvoma tudi ondi po grabnih in večih mlakah obilo kraka raste.

Pri tej priliki naj še opomnim, naj bi se v spisih za rastline „*Orchideen*“ ne rabila beseda „kukovice“, ktera že tico pomenja, marveč „*ceptec*“; ta izraz, kolikor se spominjam, ni samo na Štirskem, nego tudi v celi tukajšnji okolici dobro znan, kjer tem rastlinam še posebno moč prilastujejo. Ko namreč nek poletenski dan šopek teh mnogovrstnih cvetlic domú nesem, me neka muhasta ženica šaljivo posvari: „pazite, gospod, da ne bodo dekleta za vami ceptale.“ Zakaj neki? vprašam. „Zato — mi odgovori — ker imate ceptec pri sebi. Kaj-li ne veste, če kdo pravi ceptec pri sebi ima, gredó dekleta za njim; ako ima pa konjskega, gredó po živali“.

Národne stvari.

0 pregovorih in prilikah

sosebno slovenskih.

Spisal profesor Vil. Urbas. *)

Med vsemi reki smejo pregovori — ki jim prištevamo tudi modre izreke, prilike, govora in prislovne izraze — ponašati se z največo starostjo z najvišim izvirom; kajti korenine njihove segajo v najdaljno preteklost, kal njihov leži v razodenju bogov. Početek pregovorov se ima iskati v izrekih očakov in prerokov, grških orakeljnov, rimskih šembilj, german-skih idiz, staroslovanskih vil.

Haman gré dalje ter pravi: ¹⁾ Kakor je vrtnarstvo stareje od poljedelstva, menitva stareja od kupčij-

Sušiti se dajo konoplje, prediv, hruške itd. z enako dobrim vspehom.

Naprava te peči ali pušnice, kakor smo že rekli, velja 20 do 70 gold., oziroma na to to, ali se naredi iz lesa, plete iz vej, ali se zida, in gospodar sam naredi s svojimi ljudmi ali jo dá narediti po kakem drugem.

stva, kakor je malanje stareje od pisanja, petje stareje od deklamacije, kakor so prilike stareje od razsodbe; tako je pesništvo prvi, pravi materni jezik človeštva. Trdnije spanje je bil počitek naših pradedov in njih gibanje opoteči ples. Sedem dni so sedeli zamišljeni in zamaknjeni, ²⁾ ter odprli so usta in govorili v iskrenih rekih.

Kitâr v svojem rečniku pregovorov ³⁾ enako govori in še pristavlja, da v omenjenih rekih so tudi starodavni kralji podajali svoje postave in razsodbe, modri in učeni svoje skušnje in nauke. Ali ne bo tega za pravo priznal, kdor je le kolikaj prebiral zgodovino starih časov?

Toda v begu vekov se je marsikaj premenilo. Iz nekdanjih rodov razvila so se ljudstva, iz družin osno-vale se države; zadeve ljudi in narodov pa prihajale so bolj in bolj različne in zapletene, djavnost njihova bolj pogojena, potrebe njihove bolj narejene, navade njihove bolj premišljene. Ko se je pa po tej poti prejšnja naravnost ljudi s časom premenila v zvito politiko, krepost državljanov v skopost in norost; odložili so tedaj tudi pregovori svoje kraljevo-duhovsko oblačilo in zmesili se med govor ljudstva, ktero si jih je po svoje ostrojilo.

Kakor namreč lepe pesmi in napevi se izprva le v izvoljenih družbah omikanih ljudi krasno in umetno pojó; kmali pa veselo, brez gizde in lišpa po ulicah in krémah donijo: tako, pravi Ferdinand Deni, ⁴⁾ so izreki nekdanjih modrijanov premenili se v ustih ljudstva v narodne pregovore. Da-si malo čislane, večkrat celo prezrete, prehaja tedaj mnogo umnosti in dokaj modrosti sedaj po svetu z jezika na jezik. Visocega rodú svojega komaj še spomnivši se, živijo sedaj oni izreki med ljudstvom, prikazovaje se tu šaljivo, tu grozivo, vselej pa pošteno, in ne pečaje se niti za premenljivo modrijo dôbe, niti za širokoustno učenost, ki „po neki krivi kočljivosti, sosedi ošabnosti“, ⁵⁾ rada zaničljivo gleda na pregovore. Kaj bi se le pečali za to, ali jih ne čislajo tem bolje vsi narodi? Arabci imenujejo pregovore „cvet jezika“, Lahí „narodna šola“ in Manconi jim pravi „modrost človeštva“, Španjci je imenujejo „dušno zdravilo“ in Kvevedo „male evangelije“, Nemci „zaklad jezika“ in Zajler „modrost po ulicah“. In niso li najumnejši možje vseh omikanih ljudstev priznali visoki izvir pregovorov, razglasovali vrednost njihovo, je pazno oskrbovali in ob priložnosti radi rabili? Ali ne pravi že kralj Salomon o pregovorih ⁶⁾: Ako je poslušal modri, bode modrejši, in umni dobí vaje. Ali ni že Aristotel pred več ko 2000 leti pregovore imenoval svete ostanke one starodavne modrosti, ki bi nam bila za vselej zgubljena, ako je ne bi bili oteli oni izreki?

Kteri pošten človek, pravi Hajne ⁷⁾, ni že sam nad seboj skusil, da mu je v največi dvombi časi ne-

*) Naj bi to misel prevdaril naš učeni gosp. Dav. Trstenjak in nam razodeti blagovolil svoje mnenje. Vred.

**) Omenivši v našem listu „letno sporočilo realke goriške“ pozdravljali smo radostni zanimivi spis gosp. prof. Urbasa v tem sporočilu. Z njega zato našim bralcem posnamemo nekoliko člankov. Vred.

1) J. G. Haman: Kreuzzüge des Philologen.

2) Job II, 13.

3) Quitard: Dictionnaire des proverbes. Paris 1812.

4) Denis: Essai sur la philosophie de Sancho. Paris 1842.

5) Quitard.

6) Bukve pregovorov I. 5.

7) Heyne: Vorrede zu Glandorfs Ausgabe der Pythagoräischen Sprüche.

znano koristilo kako določivno pravilo, kak moder izrek, lepi izgled kakega vrlega moža; da mu je to bilo v krepčalen ali celó zdravilen lek? Povzdignila se mu je zopet potrta duša; trdniše je sedaj stal, oprt na palico lepega spomina, bolj veselo in pogumno je sedaj stopal. Kajti zavarovane so mu bile prsi zoper pušice zavida in zapeljivosti, kakor da bi mu bil kdo v roko podal ščit Minerve; polegel se mu je v srcu požar nevolje, sovraštva, nepotrpežljivosti in maščevanja, ko so ga zadele krepke splošno veljavne besede modrijana, kakor svete nebeške kaplje. To so bili oni čari, ki so starim junakom in nekdanjim modrim tako čudovit upliv dajali na njih učence in naslednike.

In kako bogato je pismenstvo pregovorov!

Zastran svoje modrosti sloveči kralj Salomon je iz mladega nabiral pregovore, da bi, kakor pripoveduje,⁸⁾ spoznaval modrost in spodobnost, da bi umeval razumne besede in se navzel poduka v nauku, pravičnosti, pravice in poštenosti, da bi dajal malim prekanjenost, mladim vedrost in razumnost. S kako marljivostjo da se je za ta nauk trudil Salomon, razvidi se iz sv. pisma, kjer se bere, da je znal tri tisuč pregovorov.⁹⁾ Velik zaklad te modrosti Izraelcev nam hrani sv. pismo, sosebno pa Salomonovi pregovori, bukve modrosti in bukve Sirahove.

Da se je tudi naš Izveličar rad služil pregovorov in sorodnih prilik, bere se zopet v sv. pismu¹⁰⁾, kjer sam pravi: Kaj pa da mi bote rekli: Zdravnik, ozdravi samega sebe! In na drugem kraji¹¹⁾: To sem vam v prilikah govoril. Pride pa ura, da vam ne bom več govoril v prilikah, temveč očitno vam oznanoval od Očeta.

Stari Grki so imeli pregovore vedno na jeziku; ne le slavni Platon tudi resnobni Plutarh jih rabi v svojih spisih z očitnim veseljem. Gori omenjeni Aristotel je bil menda prvi grški pisatelj, kateri se je pečal z nabiranjem pregovorov; da je zapustil bukve o tem predmetu, poroča nam Laertij. Tudi učenca njegova Teofrast in Klearh sta nabirala pregovore in je razlagovala, enako sta se trudila Krizip in Kleant. Razun imenovanih naštevata Lajč in Šnajdevin¹²⁾ še kakih dvanajst pisateljev grških, ki so nabirali one izreke. Žalibog, da se je pogubilo to skoraj vse. Toda iz teh bogatih spisov so zajemali poznejši zbiratelji: Hezihij, Svida in drugi, kar se nam je še ohranilo. Od Cenobija, ki je živel ob času Plutarha, se bere, da je prvi vredil pregovore po abecedi.

Stari Rimljani niso bili tako marljivi v nabiranju pregovorov, dasiravno je Kvintilijan večkrat priporoča kot zelo pripraven kinč govora. Le slovničarji, sosebno poznejših časov, so jih pogostoma rabili, kar nam pričajo ostanki iz spisov Festa, Nonija Marcela, Servija in drugi.

Kako pridno so one izreke nabirala sedanja ljudstva, zlasti v zadnjih treh stoletjih, to se razvidi iz bukev Nopiča¹³⁾ in Diplesija¹⁴⁾, ki naštevata vse te zbirke. Iz velike množice (Nopič jih zamenjuje blizo 2000) hočem tu navesti le nekaj onih naborov, ki obsegajo pregovore Slovanov.

Med temi je morda najstareje delo „Paremiologija poliglotos“ Hieronima Megizera, ki je prišla na svetlo l. 1605. in obsega razun nekaj slovanskih tudi pre-

govore sv. pisma, Grkov in Rimljanov, Lahov, Španjcev, Francozov, Nemcev, Belgijancev, Arabcev in Turkov.

(Dalje prihodnjič.)

Slovstvene stvari.

Kaj pomenja latinska beseda „jecatio“?

Prošnja do latinskih filologov.

Na Koroškem so našli rimsk kamen, kateri ima po mojem in gosp. pl. Jabornekovem berilu ta dobro ohranjeni napis:

DRIPPONIO Maximo et Juniae. C. F. BATEIAE Uxori C. Maximia. C. Filio Juniano Decurioni Virunensium defuncto Romae in IECATIONE ANN. XXX.

Fi. DRIPPONIAE Maximi F. SVADRAE ann. XXXVIII.

V kakošnem stanu je ta „Decurio Virunensium“ v Rimu umrl? Kaj pomeni beseda jecatio? Jaz je ne morem v nobenem latinskem besednjaku najti. Utegne biti barbarska ali provincialska. Imena Dripon od dripam, dripljem, lacerare, Bateja od bat, batja, stirps, stipes, Stamm, Stammvater, dalje Svadra, od korenike svad, contendere, dissociare, so čisto slovenska. Pri besedi jecatio na jacio — jeci — jactum misliti se bo težko dalo, ker Latini so nomina stvarjali iz supinov, zato iz jacio: jactus, jactura itd. V nominu jecatio toraj imamo iskati glagola: jeco, avi, jecatum; tega pa nisem bil srečen še najti pri nobenem latinskem pisatelju. Znamenito je, da stoji „in jecatione“, toraj je izražena okoliščina smrti. Jabornek misli, da jecatio bi utegnilo pomenjati: „Meuterei“, al Latin to poznamlja s „tumultus, seditio, factio, conjuratio, conspiratio“. Če ni latinska, ponujam slovensko: jekam, jeknuti, po Belostencu = razmeznjem, razmravljujem, razdruzgnjem, hitam, hrupam, lupam s čim ob zid, kamen, drevo itd., da ubijem, poterem. Tako je utegnil res „Decurio Virunensium“ o priložnosti kakošne morije, halabuke, jeknutja v Rimu razdruzgnjen, razmravljen, raztreščen biti. Primeri še srbsko: jeknem, ingemisco, intono, jektanje, ječanje, tumultus, sonitus, jeka, sonitus. Pojmovi: tumultus in sonitus se vjemajo, primeri: buka in halabuka, Lärm in Aufstand, kramola ravno s tema pomenoma, dalje lat.: tumultus in turba tudi s pomenoma: Lärm in Aufstand, tako tudi: jekam, jeknem v pomenih: tumultuare, sonare in allidere, bučiti in raztreskati, razdruzgnoti. Ako se v latinščini ta beseda ne najde, gotovo je iz jezika Noričanov in Turiščanov, in ker le edina slovenščina nam daja prikladni zmisel, daje to nov dokaz, da so Noričani in Turiščani bili Slovenci. Omenjena rodbina je mogla biti pogumna in boježeljna, ker imena: Dripon, Svadra, izrazujejo razderivni značaj dripanja in svaje, in Bateja — orožja bata, s kojim se v jeki*) pobija.

Prosim vse slovenske rojake, kateri so učitelji latinščine, naj preiskujejo pomen in početek besede: jecatio, in svoje preiskave oznanijo v „Novicah“.

Na Ponikvi 20. septembra 1869.

Davorin Trstenjak.

* Slovenska slovnica za prvence, spisal Andrej Praprotnik — je ravnokar na svetlo prišla. „Pa že le spet slovnica! — slišimo kakega ugovarjati — „mar

*) Obilo dokazov, da se vjemajo pojmovi, kričanja, vikanja, ječanja, buke, halabuke in vstaje, morije, punta, lahko najdeš v J. Grimmovem spisu: Ueber die Namen des Donners. Pis.

⁸⁾ Bukve pregovorov I, 2—4.

⁹⁾ Tretje bukve kraljev IV, 32.

¹⁰⁾ Evangelij sv. Lukeža IV, 23.

¹¹⁾ Evangelij sv. Janeza XVI, 25.

¹²⁾ Leutsch und Schneidevin: Griechische Paremiographen. Göttingen 1839.

¹³⁾ Nopitsch: Literatur der Sprichwörter. Nürnberg 1822. 33.

¹⁴⁾ Duplessis: Bibliographie parémiologique. Paris 1847.

nice, in isto tako ovsa in ječmena; nasproti pa rži le srednjo mero in slabega pridelka; v Westfalnu dokaj pšenice, pa veliko snetjave. Na Saksonskem je dobra letina sploh. Na Bavarskem (Parskem) je pridelok srednje mere; pšenica in rž ste lahki, ječmen in oves prav lepa. Žitne kupčije po vsej Nemčiji in Švajci je dozdaj bilo prav prav malo; nakupičene ima v Romanshornu še zdaj 300.000 centov stare pšenice, taka je tudi v Stetinu. Na Francozkem je v obče le srednje dobrote. Iz Angleškega so sporočila o žitni letini dobra. Rusija se hvali z obilnim pridelkom, tako tudi Švedija; v Avstriji je v obče le srednja.

List iz Dunaja

o gospodarskem učilu ljudskih učiteljev.

Poslal J. Levičnik.

24. septembra. (Zakasnjeno.)

Naj Vam, predrage „Novice“, predno se ločimo ljudski učitelji odtod, iz cesarske metropole, pišem še nekoliko vrstic. Radi smo prišli v Beč, a radi tudi odhajamo zopet odtod; zakaj dolzega sedenja in obilo hoje po trdem dunajskem tlaku se človek pri najboljši volji nazadnje vendar le naveliča.

Te dni smo imeli še tri večje demonstracije. 18. dne t. m. sta nas peljala profesorja dr. Reitlechner in dr. Wilhelm v tukajšnjo mašinsko fabriko gospodov Clayton Schuttleworth & Comp., kjer se izdelujejo razne gospodarstvene mašine. Šli smo z omenjenima profesorjema od poslopja do poslopja ter ogledovali poljedelske stroje v posamesnih delih in v celih sestavah. Predvčerajšnjim smo imeli v politehniki drugo demonstracijo; pri tej nam je razkazeval dr. Wilhelm zopet v modelih razne gospodarstvene stroje; dalje razkladal nam nauke, kako naj se postopa z mlekom, kako se dobro napravljata sirovo maslo in sir, — tudi razne živali nam je kazal v slikah, volno pa nam dal videti „in natura“ od najslabejše baže do najzlahnejšega pridelka. Videli smo tu take žlahne pridelke, da bi jih bil človek prej mislil za svilo, nego za volno.

Predsinočnim smo se snidili po občnem razgovoru velika večina učiteljev v podzemeljski dvorani Likey-eve gostilnice.*) Počastili so nas bili pri tem shodu tudi ministerijalni svetovalec vitez dr. Hamm, ministerijalni tajnik dr. Lorenc in vsi profesorji. Bilo je več govorov, mnogo slava-klicev na svitlega cesarja, ministra Potocki-ta ter na nazoče gg. prednike itd. Pelo se je najprej nemški, potem po viši želji tudi slovenski; zlasti se je določno zahtevala naša: „Pridi Goranec!“, ktera se je pa po spodbudi častne želje tudi tako iskreno zapela, da je vse po dvorani čudé poslušalo. Bil je to najlepši dan in večer, kar smo jih na Dunaji preživeli. Včeraj smo bili obdarovani v našem II. razredu vsi učitelji vsak s peterimi lepimi in koristnimi knjigami; učitelji drugih dveh razredov so bojé po eno knjigo manj dobili. Lepa, iskreno živa zahvala za tako blaga darila!

Popoldne sta nas peljala še gg. profesorja Hajek in Bisching v „geologische Reichsanstalt“, kjer smo v enajsterih sobah pregledovali raznovrstno in raznobarveno kamnje iz vseh dežel našega cesarstva; tudi od čuda veliko okamnin je tu razpostavljenih, katerih starost se šteje na stoletja.

Danes ob 12. uri smo skončali našega tukajšnjega šolanja čas. Gosp. profesorji pa so se več ali manj

vsi s prav ginljivimi govori poslovili od nas, ter pokladali nam na srca, naj marljivo nadaljujemo v daljnih domovjih to, kar smo se tu učiti pričeli. — Na kratko, pa vendar iskreno in nekako z otožnim srcem smo si podali po skončanem zadnjem uku dosedanji znanci in prijatelji desnice svoje, dobro vedevši, da z veliko večino njih se vidimo gotovo zadnjikrat; — ni čuda toraj, da marsikom so se silile skrite solzice v oči. Drevi proti deseti uri se bomo večidel vsi, kar nas je iz dežel proti jugu, ločili od tod ter djali slovo „z Bogom“ ogromnemu dunajskemu mestu. — Kakor drugekrati, pošljem tudi še danes zadnjič od le-tod dragim znancem in rojakom v daljni domovini svoj iskreni pozdrav! Srečno!

Národne stvari.

O pregovorih in prilikah sosebno slovenskih.

Spisal profesor Viljem Urbas.

(Dalje.)

Prva zbirka poljskih pregovorov je javalne od l. 1618¹⁾; poznejši natisi so iz 1619., 1620. in 1629. l., a pisatelj ni znan.

V latinskem jeziku so razglaševali pregovore Poljakov: jezuit Knapsi (Melch. Knab.) 1632. l. Ign. Rog. Zavadzki 1688., 1690. in 1728. l. in pijarist Arn. Zeglicki 1751. l.

V nemškem jeziku so govorila Poljakov prišla na svetlo l. 1689. po Jan. Ernestiju in l. 1722. po Jan. Moneti.²⁾

Novo zbirko navadnih prilik poljskih so dajali na dan Andr. Fredro l. 1658., 1659. in 1664., v popravljenih in pomnoženih natisih pa Franc Bohomolec l. 1769., Marevicz l. 1780., Sam. Bandtkin l. 1809. in 1820.

V četrtem zvezku svojih poezij je priobčil l. 1756. Jož. Minasovicz nekaj poljskih pregovorov v vezani besedi.

Prilike Poljakov razklada je pretresa Konšt. Vurbah tudi izreke družih Slovanov (1847. l.).

Ruskih pregovorov sosebno, med drugimi sta razglasila dokaj I. G. Kizeveter 1796. l. in Dimiêr (d' Humières) l. 1800. Veliko se jih nahaja tudi pri Anketil-Diperonu³⁾ in v slovarji akademije ruske. Najbolj znamenita pa je nabira ruskih poslovic, ki jo je razglasil l. 1834. Snjegirev, pridéta jej je dotična literatura vseh Slovanov. O prislovniški literaturi Slovanov in Nemcev je tudi I. I. Hanuš 1853. l. v českem jeziku bukve dal na svetlo.

Jož. Dobrovski je razglasil l. 1804. nabor českih, Ludv. Ad. Jucevicz l. 1840. nabor litovskih pregovorov.

Kaj da se je zgodilo z J. Miheličevim rokopisom: „Kranjski pregovori“,⁴⁾ tega ne vem.*)

Pregovori in prilike so po svojem pomenu navadni, veljavni izreki modrosti in skušnje iz domačega in javnega, verskega in državnega življenja: posnetek so z opazkov človeškega razuma. Kakor vsak človek, tako ima tudi vsak narod svojega duhá; tega razodevajo in upodobujejo ravno pregovori in prilike v svojej skupnosti.

¹⁾ Proverbiorum Polonicorum centuriae 18 v Lubcu nad Niemnem.

²⁾ Moneta: Enchiridion Polonicum. Thorn.

³⁾ Grammaire et dictionnaire ou vocabulaire Russe, grec (moderne) et latin.... (Anquetil—Duperron).

⁴⁾ P. Marcus a S. Pad. Bibliotheca Carnioliae.

*) Rajnki prof. Jaka Zupan je tudi v natisu izdelal veliko torbico slov. pregovorov; isto tako tudi Matija Majar v svoji knjigi

*) Podzemeljskih gostilniških dvoran na Dunaji je čedalje več ter so zlasti o poletnem času žejnim Dunajčanom kaj mile pribežališča iz solnčne vročine do hladnih virov izvrstne pive.

Značaj pregovorov in prilik je tedaj, da živijo ne le v duhu, ampak tudi na jeziku ljudstva, in da ima splošno veljavnost, kar izrekujejo. Od šolske učenosti se odlikujejo s tem, da le ob kratkem vendar pa duhovito vse povedó, in da se tako moško in krepko obnašajo, kakor se jim spodobi vsled njih visokega rodú.

Po splošno razumljivi, konkretni obliki, ki najčešče služi prilikam, po svoje mnogostranski bistrumnosti in s tem, da so navadno le iz skušnje povzete, razločujejo se prilike od pregovorov in modrih izrekov, ki bolj abstraktno, bolj osorno in na kratko kako važno resnico, kako pravilo za življenje zastavljajo.

Pregovor, ki je s premišljanja posnet, je splošno veljaven, samo po sebi in kjer si bodi: prilike pa, ki izvirajo iz življenja, iz kake priložnosti (prilike), zadobivajo pravi pomen še le na pravem mestu. Tako je na priliko

Kar se rodi, smrti zori — pregovor, a

Konj za sto zlatov tudi erkne — le prilika.

Modre izreke, na pr.: Spoznavaj samega sebe! smeli bi tudi imenovati izreke modrih.

Geslo je pregovor, ktere ga si kdo izvoli za poglavitno ravnanje v svojem djanji in nehanji. Po izgledu sedmerih grških modrijanov je v prejšnjih časih vsak imenitniši mož s kakim pregovorom (geslom) naznanoval, kaj da misli in hoče; dandanes imajo le vladarji še to navado.

Od pregovorov se razločujejo — da si časih le malo — tudi govorniki in prislovni izrazi, ki le bolj šaljivo kako bistrumno misel izrekujejo na pr.: Toliko ga je sram kakor volka strah. — Cvilijo kakor izžanska (ali ribniška) kola.

Sorodnice pregovorov in prilik so na dalje národne pesmi, pravljice in pripovedke; iz mlajše, poststranske rodbine, pa tudi basne in priličbe (parabole), govornice (anekdote), vsaka bistrumna beseda, sploh vse, kar se je v mnogostranski rabi jezika po živih pripodobah nekako poosebilo.

S pripovedkami in pravljicami vjemajo se prilike v tem, da se tudi njihne oblike velikokrat ravnajo po raznih narečjih, da se jih tū in tam drži še kaka ne navadna beseda ali pripodoba iz starodavnih časov, da se tudi one rade prilikujejo krajem in osebam. Enako pravljicam gojijo nas prilike lehno in milo — kakor mleko ne teži želodca; — služijo nam pa tudi kakor pripovedke časih v tečnišo hrano, kajti marsikdaj zahtevajo resnobe in dobrega premisleka.

(Dalje prihodnjič.)

Jezikoslovne stvari.

Krak.

Spisal Davorin Trstenjak.

Marljivi in učeni naš slovenski prirodoslovec gosp. Šimen Robič popraša v poslednjih „Novicah“: zakaj se „*Batrachospermum moniliforme*“ imenuje krak? Ker je sl. vredništvo v opazki omenilo, naj bi jaz razodel svoje mnenje o izviru te besede, poskušam tukaj razlagati besedo krak.

Beseda krak ima te-le pomene: krak, gressus, v staroslov. novoslov. krača, coxa, Hakse, srbski: krak, crus longum, poljski krok, perinaeum, meso na krači, hrv. okrak, pes suillus, litevski karka, oberarm. S prostezo imamo v slov. korak, korač, koročaj, gressus, korakati, dalje: kreknati, razkrečati. Prvotni pomen je „ire, gehen, schreiten, springen, hüpfen“, in se vjemata s sansk. crank, ire. Iz prvotnega pomena: „iti, stapati, skakati“ stvarila

so se poznamenovanja za: nogo kot pomoček hoje, zato: krača, okrak, pes suillus, štirskoslov. krak, hrv. po Habeliču: skrek, Froschfuss; in sedaj se nam razjasnuje izraz krak za *Batrachospermum*. Po žabjem kraku, skreku, ali po žabi κατέσχη je dobil ta rod alge svoje ime: grškolat. βατραχίον — batrachium, zato hrvatskoslov. žabinec trava, žabja trava, v okolici, v kateri sedaj stanujem, se pa tudi rastlina veli: žabji krak in pa: žabji skok; Latin jo tudi imenuje: ranunculus, od rana, žaba, toda ker so te rastline prebivališča žab,*) ali pa ker imajo podobo žabjih nožic, krakov, skrekov, primeri nemško poznamenovanje: Hahnenfuss, ranunculus, slovenski srakonoga, Himmelthau itd.

Ime krajno Krakovo, predmestja ljubljanskega, Krakovo, ime loga blizu Leskovca na Kranjskem, Krakovo, ime vasi na gorenjem Štorskem, Krakov, poglavitno poljsko mesto, dalje imena Krak, Krok, Kračman, Kračun itd. so tudi iz temata: krak, kakor tudi ime božanstva slovanskega Krak, ki je ubil pozoja (v kraljedvorskem rokopisu stoji: „krok slnce“). Krak, krok je bilo personifikovano mladorojeno, novorojeno solnce po zimskem solsticiji — božič, katero je še slabahno in še le koraka, je krak**), ni pa bežun, δρομαίος; primeri indiški Višnu, v Vedah še priimek solnca, od viš, ire, gehen, schreiten. Ker krščanski praznik rojstva Izveličarjevega pada ravno v zimski solsticij, o katerem se je rodil Krak, zato se „nativitas Domini“, „vigilia ejus festi“ veli v staroslov. kračun, česki kračun, maloruski: kerečunj, bulg. kračun; tudi Magjari so od Slovanov vzeli in si napravili: karátson. Miklošič ni znal izpeljave besede: kračun, vendar se ni upal primerjati jo tematu: „kratek“; quia bulg. et cheicum ē obstore videtur.

To božanstvo najdemo tudi med retranskimi podobami s samimi solničnimi atributi, ali, ker se v polabsko-slovanščini a in o spremenjata pogostoma v glasnik i, primeri: slivi, namesti slovo, tedaj razumemo, zakaj ima to božanstvo runski napis: krikki = Krako, Kroko.

Verjel bi toraj: da so topična imena mest, vesi, logov, nastale po častji božanstva Kraka, Kroka, ker tudi to ime imajo logi in griči, kjer ni nikakoršnega potoka, muže ali mlake, v katerem bi *Batrachospermum* rastel.

Alga po Belostencu: morska resa, po Jambrešiču morska haluga. Da so tudi rastline dobile po božanstvih imena, potrjujejo: perunika, divica (verbascum), hotunja (robus ebuli) itd.

Rojaci! pobirajte pridno národno blago; glejte koliko vrednosti je v njem!

Vrtec lepoznavski.

Prijateljci.

Novela.

Poleg Dragoile Jarnevičeve svobodno posnel J. Levičnik.

X.

(Konec.)

Za en trenutek omolkne, potem pa z vedno bolj oslavljenem, pa strašno-milim glasom zažene: „Oj — ne morem — mirno — umreti — ne morem! — — Ljuboslav in bledi obraz stoji mi pred očmi in mi proti;

*) Primeri *Batrachospermum*: Froschsamen, Froschsaat.

**) S slov. krak, skrek je sorodno starogorenje-nemški skrekan, novonemški schreke, v besedi: Heuschrecke, to je die im Heu springende, hüpfende.

Obrov potolkli Gepide. Obrom se nasproti postavijo Rimljani, in njihovega vojskovodjo Bajana iz Sirmija nazaj vržejo. Boj med Obri in iztočno rimskimi cesarji je še besnil za Justina II. († 578.) in Tiberija. Obre so za hrbtom napadali Sloveni (Anti), toda niso jih Obri v Norikum pripeljati mogli.

Za cesarja Mavricija (nastop. 582.) sicer vidimo Bajana vibrat proti gornjemu Dunaju do toplic „Avgusta“ imenovanih, ali odtod se on obrne s svojo vojsko proti boku Črnega morja, in vojskovanje se je prestavilo v okrajine Haema. Bajan je bil 587. leta pri Adrianopolu premagan, in sklenilo se je primirje na pet let.

Med tem so iztočni Slovani zmirom huje rivali za Obri, ali ne proti gornji Panoniji in Noriku, temoč proti dolnjemu Dunaju, ko so se poprej že v današnji Moldavi in Valahiji trdno bili ustanovili.

Leta 594. in 595. je iztočno rimski vojskovodja Prisk se proti Antom vzdignil, in v tej dobi se že imenujejo Sloveni v Noriku. Da bi bili sem prišli, gori po Dunaji in čez Karpate ni bilo mogoče, ker tukaj so stali Obri, Gepidi in Rimljani. Edina pot bi bila skoz Moravsko in avstrijski Dunaj. Al tudi tukaj ni bilo mogoče.

Leta 487. še najdemo na levem bregu Dunaja in dalje gori po dolnjem Avstrijskem in Moravskem Ruge, leta 495. Herule in Gepide, in te sedeže so si po odhodu imenovanih nemških plemen osvojili moravski Slovani, kateri pa niso mogli dalje naprej, ker so njim na poti bili Longobardi, katerim je Justinijan leta 548. Panonijo prepustil, po njih odhodu pa Obri, kateri so v dolnji Avstriji imeli 3 velike tabore (Ringe).

Za Rugov še so na levem bregu Dunaja stale mučne rimske straže, toda ni bilo mogoče v Norik.

Rim je padel leta 476. Vladar in dedič zapadno-rimskega cesarstva je postal Gotin Odoaker. Tudi za njega nikjer ni zaznamljano, da bi Norik nove prebivalce dobil, zmirom še se imenujejo Noriki, in Sidonij Apolon. piše, da jih je leta 430., ko so se bili spuntali, Aetij pokoril. Za Norike še vé Prokop leta 565. (Dal. prih.)

Národne stvari.

0 pregovorih in prilikah sosebno slovenskih.

Spisal profesor Viljem Urbas.

(Dalje.)

Kakor pravljice in pripovedke plašijo in svariyo nas tudi prilike in pregovori pred hudim in nagibajo k dobremu; kajti ali se šaliyo ali repenčijo, ali nas gladijo ali karajo — vselej so nam pravi vodniki v življenji.

Gotovo je, da mnogo prilik izvira ravno iz pravljic, da nam marsiktera še hrani lepo jederce kake pripovedke; znano je pa tudi, da je marsiktera prilika bila vzrok kake govorice. Te so dostikrat jako smešne, une pojasnujejo časih pregovore, kateri bi nam sicer morda nerazumljivi bili.

Kako lepo na pr. nam dokazujejo Ezopove basni: ¹⁾ „Gad in belouška“, da

Kdor le z glasom pomaga, malo pomore;
ali: „Žena in kokoš“, da je

Lakomnost človeku dostikrat v potrato;
ali: „Popotnika in medved“, da

Prave prijatle skušamo le v nesreči.

Pripovedke „o potovanji našega izveličarja s svetim Petrom“ lepo razjasnujejo, da

¹⁾ Prestavil Fr. Metelko.

Lenoba je gnjusoba,
Lenoba je vragova mreža,
Brez potú ni medú;
Med pravico in krivico ni srede,
Kdor za tuje prime, ob svoje pride,
Krivično blago nima teka,
Kar se ne stori, se ne zvé;
Kdor visoko leta, nizko se vsede,
Na lice priljuden, na robe ostuden,
Kakor se posoji, tako se vračuje,
Kakor si kdo postelje, tako bode ležal — in še več drugih.

Kakor se pripoveduje od žene, ki je toné še iz vode travo strigla, uči, da

Baba ne molči, če jej tudi hudič na jeziku sedi.

To spominja na g. fajmoštra, ki jo je tako dobro uganil. Ko je namreč ena ženica k njemu prišla tožit svojega moža; dal jej je polič vode, češ, da je blagoslovljena, in jej naročil: Te vode vzemi vselej v usta, kedar se začne mož nad teboj repenčiti; videla boš, je djál, da se bo možu jeza polegala, kakor se ti bo voda v ustih ogrevala. In glej, pomagalo je.

Kako lepo nam pojasnuje R. Ledinski prislovico

Mož beseda

v svojej krasni pravljici: „Kralj in možaka poštenjaka“ ²⁾

Ali se ne bere iz lepe pripovedi Koseskega: „V jamo pade, kdor jo drugemu koplje“ ³⁾ tudi, da

Kedar Bog mudí, ondaj se nič ne zamudí.

Kako rada

Sova senici glavana pravi,
uči stara pripoved. Šel je neki grbec, ko se je še komaj danilo, po poti in srečal znanca, ki je bil na eno oko slep. Ta ga potiplje za grbo ter zbadljivo reče: Kaj, tako zgodaj neseš v mlin? Uni mu položi prst na slepo oko in odgovori: Čuda, da vidiš, ki si odprl še le eno okno! Da

kdor je vseh del mojster, je vseh rev gospodar
vidi se iz te-le govorice: Pride nekda popoten dijak do rokodelca in ga poprosi božjega darú. Rokodelec ga vpraša, kaj da opravlja. Ošabno mu odgovori dijak: Mojster sem sedmerih svobodnih umetnij! — Tako so namreč nekda imenovali vednosti, ki so se jih učili le svobodni. — Ko to zasliši rokodelec, zgrabi za vatel in zareži: Ali se mi ne pobereš, lenuh; jaz le eno rokodelstvo znam, in vendar preživim vso svojo družino, ti pa s sedmerimi ne moreš samega sebe; da bi te! — Iti je moral potepuh brez darú.

Lažniku se še resnica ne verjame,
to kaže sledeča smešnica.

Nek častnik dobi povelje z oddelkom vojakov iti na morišče, da zakopljejo pobite. Kar zdihne hudo ranjen vojak in s puhlim glasom zastoče: Lejte, gospod, jaz še živim. Eden pokopačev pa pristopi ter pravi: Nič mu ne verjemite, gospod poročnik, tega jaz dobro poznam; veste, da je nesramen lažnik!

(Dalje prihodnjič.)

Poziv Slovencem!

Gosp. D. Trstenjak predlaga v „Slov. Narodu“: Naj bi pri vstopu k družbi sv. Mohora prihodnje leto udje razen letnine dodali vsaki po 10 kr., po tej poti bi se nabralo okoli 1300 gold. Za 300 gold. bi se Janežiču omislil spodoben spominek. Letni odstotki od 1000 gold. pa bi se dajali za darilo pisatelju, kateri bi družbi izročil najboljšo delo za natis, in to bi bila vse žive dni „Janežičeva ustanovitev“. — Radostni

²⁾ Jos. Wenzig: Westslavischer Märchenschatz. Leipzig 1866.

³⁾ Schiller's Gang zum Eisenhammer.

odstotkov, in vendar imajo Lahi veliko večino v dal-matinskem zboru, kajti zviti Schmerling je dobro vedel, da Lah je zaklet nasprotnik Slovanu. — Na Pems-kem je tudi taka in na Štajarskem in Koroškem so Slovenci poškodovani za mnogo glasov. (Še kupčij-skim in obrtnijskim zbornicam in pa landtafelskim posestnikom je po Schmerlingu došla volilna pravica — gotovo zaradi tega, ker se je zanašal na nemškutarski duh, ki rad vlada v teh zbornicah in po grajščinah). —

Da bi se pa v federalistični ustavi tudi manjši-nam ne godila škoda v deželnih zborih, nasvetuje Fischhof dvojno pot. Ena je ta, da v deželah, kjer biva po več narodov skupaj, naj se ustanovijo po dve narodni zbornici, da na priliko, na Pems-kem in Štajarskem je nemška in slovenska deželna zbor-nica. To ni nič nenavadnega, in če je na Dunaji zbor-nica gospôska in zbornica poslancev, zakaj bi v deželnih zborih ne bile dvoje? Druga, kakor Fisch-hof trdi, bolja pot pa bila bi ta, da poslanci v deželnih zborih, kjer sta dva naroda v deželi, se posvetujejo skupaj, glasujejo pa po narodnih skupinah, in da le take postavbe obveljajo za sklenjene, za ktere je večina v vsaki skupini glasovala. Ako obvelja to načelo, potem se vé, da bi se moralo še le odločiti: ali to načelo velja pri glasovanju v vseh zadevah, ali le pri narodnih; — važni razlogi govore le za tako glasovanje o narodnih zadevah.

Ker je mogoče, da bi se tu ali tam žalila národna ravnopravnost in bi nastali razpori, treba — po Fisch-hofovih mislih — na Dunaji izbrane sodnije, v ktero bi vsak narod izmed sebe po postavno predpisa-nem načinu poslal enako število izbranih razsojevalcev in njihovih namestnikov.

Po vsem tem pobija dr. Fischhof ugovore, ki se sèm ter tje čujejo zoper federativno prenarodbo Avstrije.

Nasprotniki federalizma trdijo, da Avstrija raz-pade, ako posamezne dežele postanejo bolj samo-stojne. Kako neki bode razpadla — pravi Fischhof — ako najvažnejše pravice so tudi v federativni vladi pridržane središnji oblasti davkovske in vojaške zadeve, pravico vojsko napovedati, mir skleniti, med-narodne pogodbe izvrševati, uradnike imenovati, sodnike staviti, pravica pomilostenja in pravica ab-solutnega ugovora. Razloček med zdaj in vpri-hodnje bil bi le ta, da vladar več pravic postavodaj-stva izroči deželnim zborom kakor dozdej, ko jih ima državni zbor. Ker 17/17 zmiraj ostane celota in cesar avstrijski nič ne zgubi od tega, kar je prepustil kralju pems-kemu (ki je tudi on) ali pokneženemu grofu tirolskemu (ki je tudi on), tedaj bi cesarjeve pravice ne trpele ne najmanjše škode.

In saj je zelo tako že bilo v prvi polovici pre-teklega stoletja, ko je na Dunaji bilo 6 dvornih kan-celij: ogerska in erdeljska, pemska (za Pem-sko, Moravsko in Šlezijo), dolnje-avstrijska (za Avstrijo pod in nad Anizo), notranje-avtrijsko (za Štajarsko, Koroško in Kranjsko), gornje-avstrij-ska in za Tirole in italijški svet. In vsaka de-žela je imela svojo posebno ustavo. — Po tem se je mnogo predrugačilo in vlada cesarja Jožefa II. je vpe-ljala silo nemškega jezika*) (Sprachenzwang).

Poslednje vprašanje dr. Fischhofovo pa je bilo to: kako bi se dalo doseči porazumljenje in sprava med narodi avstrijskimi? On misli tako-le: Skličejo naj se najveljavniši možje obojne stranke (nemške in

slovanske) v posvèt, to je, v svobodni zbor, da se ravgovorijo, kako in kaj. Ako se na tej poti ne doseže porazumljenje, ni ustava nikakoršne škode trpela; če pa so se porazumeli, potem se more začeti parlamen-tarna akcija; državni zbor naredi postavbo za narod-nosti, predrugači ustavo v smislu tega porazumljenja in premeni volilni red. Ko je državni zbor to dovršil, skličejo se deželni zbori, da v mejah predrugačene državne ustave predrugačijo deželne ustave.

Tako dr. Fischhof.

Njegovi nasveti so prevdarka vredni, kajti le fe-deralizem more Avstrijo rešiti velikih njenih zadreg!

Národne stvari.

0 pregovorih in prilikah

sosebno slovenskih.

Spisal profesor Viljem Urbas.

(Dalje in konec. *)

Tudi o starosti kake prilike pričajo nektare govo-ric. K priliki

Vsak vé, kje ga čevljev žuli

se to-le pripoveduje: Ko je slavni Rimljan Pavel Emilij že več let v lepi zlogi živel s svojo pridno ženo, dá se nenadoma ločiti od nje. Prijatelji mu očitajo, da odme-tuje lepo, pa tudi pobožno ženo, ki mu je tako vrle sinove porodila. On pa jim pomolí enega svojih čevljev ter pravi: „Glejte, ali ni ta čevljev prav lepo narejen, in še čisto nov? Toda nobeden izmed vas ne vé in ne čuti, kje da me žuli in kako hudo.“

S tem se je morda dostojno dokazalo, v kako bližnji dotiki da so pregovori in prilike s pripovedkami vseh vrst; pa tudi pesniki nam marsikako prislovico pojas-nujejo. Že stari rimski pesnik Lukrecij pregovora:

Vsak berač svojo mavho hvali — in

Vsakemu se svoje najlepše zdi

tako-le opisuje:

Mu je li ljubica črna — pravi, da je zagorelka;

Umazana, polna nesnage — meni, da noče se lišpat'.

Majhna, pritlikasta — je igrač'ca iz čist'ga sladkorja;

A rogovilasta ranta — je veličastne postavbe.

Ako jeclja — le čeblija mu in sramožljiva je — hamlja.

Čenča, ki zmiraj čenča — je lampica, ki nikdar ne vgasne;

Ptičica drobna pa mu je — ona, ki komaj še kašlja.

Veliko pregovorov in prilik nahajamo v narodnih pesmih, veliko v umetnih poezijah novejših pisateljev. Kar na priliko Schiller meni, ko poje:

Veselo videl ga skleniti

Še nisem, kogar bogatiti

Nebó nikdar nehalo ni,

Slomšek izrekuje z zlato resnico:

Dež za solncem mora biti,

Za veseljem žalost priti.

Če Göthe o pregovoru:

Tudi tuga je od Bogá

poje: *Kdor kruha s solzo jedel ni,*

Kdor nikdar ni prejokal noči

Sedé na tužni postelji,

Ta ne pozná jih, božjih moči,

tolaži nas Svetličič:

Toraj, srce, trpi malo

Svojo žalost, saj iz nje

Bo veselje kal pognalo,

Kakor brstje v cvetje gré.

Priliki: *Smrt kosí od kraja,*

*) In če se zdaj slovenski zastopniki upirajo taki jezikovi sili, se drznejo Dežman in njegovi družniki zahtevanje narodne ravnopravnosti pitati z besedo „Sprachenzwang“!!

*) Prihodnje leto nadaljujemo ta članek.

in *Smrt si v ničem ne prebira*
naš Prešern milo opisuje:

Pred smrtjo ne obvarje koža gladka,
Od nje nas ne odkup'jo kupi zlata,
Ne odpodí od nas življenja tata
Vesolja hrup, ne pevcev pesem sladka,

Da *Bogú posojuje, kdor ubogemu kaj podelí,*
izrekuje Cegnar tako-le:

Visoka lestva so pobožna djanja,
Sloní na nebu, v zemljo se opira,
Po njej človeka vodi trdna vera,
In z nado se ljubezen na-nj naslanja.

Na pregovor: *Vsak je sam svoje sreče kovač*
nanašajo se besede Valjavca:

Kam tedaj se naj obrnem,
Al' se v mesto naj podam,
Ali naj na vas jo mahnem,
Srečo boljšo kje imam?
„Vidiš to ti je vse eno:
Kakor se obnašal boš,
Lahko v mestu, lahko v vasi
Si, če hočeš, srečen mož.“

In kdo bi se ne spomnil pregovora:

Čem dalje greš, tem dalje ti pokažejo,
ko bere lepo Levstikovo pesem „Popotnik“?

Znanstvene stvari.

Sporočilo

o XVI. odborovi skupščini Matice slovenske.

v Ljubljani 23. decembra 1869. l.

Zborovali so v tej skupščini prvosednik g. dr. E. Costa in naslednji gospodje odborniki: dr. Bleiweis, Lésar, Marn, dr. Papež, Sovan, Šolar, Vavrú, Iv. Vilhar, dr. Vončina in dr. Zupanec.

Potrdila in podpisala sta se najprej zapisnika 15. odboro ve se je in 5. občnega zbora. Odbor, kteremu je bil v poslednjem občnem zboru v pretres izročen računski sklep Matičinih dohodkov in stroškov leta 1868/9., je račun popolnoma odobril z dostavkom, naj se vrlemu blagajniku g. dr. J. Zupanecu za veliko marljivost, s katero ta sitni posel iz same blage domoljubnosti tako izvrstno opravlja, izreče dostojna zahvala, kar odbor Matičin stori v posebnem pismu, v kterem gospoda blagajnika prosi krepke podpore njegove tudi vprihodnje.

Na to poroča tajnik g. prof. Lésar o važnejših stvaréh, na priliko, o udih, da je po občnem zboru novih pristopilo 41, tako, da je redna številka sedaj 1674, — bere njihova imena, in ker so med temi nekteri bogoslovci štajarski, nekteri dijaci iz gimnazije celjske, realke ljubljanske, se je čudom opazilo, kako da marljiveje ne pristopajo bogoslovci in mladi duhovniki ljubljanski?

Gosp. dr. Toman je prosil, naj daruje Matica svojih knjig domačemu polku, sedaj v Tridentu, slavni deželni odbor za kranjsko delavnišnico, duhovni oskrbnik g. Heidrich za kaznilnico na ljubljanskem gradu, katoliška družba za svojo besednico; odbor privoli, da se daruje vsaktere knjige po en iztis na vsaki kraj.

Gosp. dr. Krek naznanja v posebnem pismu, da obljubljenega spisa ni mogel dovršiti za letos ter ga obeta za prihodnji letopis Matičin. — Sv. Jeronima društvo v Zagrebu je poslalo Matici prvi dve knjigi svoji s prošnjo, da stopi z njo v književno vzajemnost, ktera se radovoljno sprejame. —

Gosp. Jovan-Vesel-Koseski izrekuje v pismu 20. sept. svojo žarno zahvalo za to, da ga je občni

zbor volil si častnega uda slovenske Matice. „Živo čutim — pravi slavni pesnik — de ima to le v dobroti Vaši korenine, nikakor pa v mojih zaslugah. Bog daj, de bi prihodna doba jasno pričala, de nisim bil clo do zadne trohice nevreden tega vverstenja. Ravno tistiga časa, ko ste Vi, prečastiti gospodje, se moje malenkosti spomniti blagovolili, sim jez — molil za Vas in za nas, ne brez truda in znoja na čelu. Kaj in kako sim molil, to Vam skaže listu temu priloženo delce, Visoka pesem je imenovana.... Ta moja visoka pesem nima nikake zveze z drugimi tako imenovanimi pesmami. Podlaga ji je Gospodova molitev „Oče naš“.... Ni tako lepa, ni tako gladka, ni tako krasna, kakor sim jo namerjal in želel. Pa tega predmet ni kriv, ampak le slaba moja glava in perhla roka pevca šibkiga. Kar je zernja v njej, to je božji dar; prah, pleva in druge minljive pev-ske pritikline so pa moj dodatek. Želim, de bi čitateljem toliko vgodila, kolikor je pevcu truda prizadjala, potem bo vse prav in dobro“ itd.

Tako tudi slavni g. dr. Fr. Rački, predsednik akademije jugoslov. v Zagrebu, v pismu 17. listopada do prvosednika slov. Matice, ktero se glasi: „Veleučeni gospodine! Izvolite slavnoj Matici slovenskoj, koja me je v svojoj velikoj skupštini od 2. rujna, kao što mi prijavite pismom od 5. r. m. izobrala za svoga častnoga člana, očitovati u moje ime najiskreniju zahvalnost. Toga izbora ne mogu ja toliko smatrati za odlikovanje svojih slabih zasluga u hrvatskoj književnosti, koliko ga smatram za novi dokaz one na umnom poprištu uzajemnosti, koju slovenski naprama hrvatskomu narodu sveudilj izkazuje. U toj uzajemnosti leži najčvršći zalog slavnije budućnosti celoga slovjenškoga juga. Bog okriepi sile i radnju slovenske Matice na korist ne samo slovenskoga naroda, nego i na slavu celoga slovjenškoga juga! S odličnim štovanjem“ itd.

Potem spregovori tajnik o knjigah, ktere dobijo letos družniki, ki se te dni razpošiljajo, namreč: Letopis, Vodnikove pesni, Schoedlerjeva fizika, ter pokaže na ogled poslane zemljovide: Obli dve zemeljni, Evropo in pa Avstrijo, ki se določijo udom, brž ko bodo celoma dodelane, kar se svesto v kratkem zgodi. — Pri tej priliki razjasni tudi, kako to, da so Vodnikove pesmi brez komentara in brez prozaičnih pisem, gotovo brez krivde odboro ve, v teh oblikah tudi zoper voljo presojevalcev, da je prejel g. Levstik za vredovanje 145 gold. ter da ima še rokopis Vodnikov, ki naj ga zahteva Matica, ako ne drugače, po pravdniški poti nazaj; — dalje pové, ker se je preselila Matica v svojo lastno hišo, da je bilo treba napraviti nekaj pohoštva, in da so vzlasti knjige z zemljevidi naklonile jej veliko stroškov, vendar upa z odborom vred, da bodo družniki popolnoma zadovoljni s tem, kar dobijo letos.

Blagajnik g. dr. Zupanec odboru naznani dnarstveni stan, ter predlaga, naj Matica obligacije, ki jej dojdejo skoraj iz M. Debeljakove zapustnine, prodá, kar vsi pričujoči odborniki z nekterimi vnajnimi potrdijo.

O prošnjem predlogu g. dr. J. Vošnjaka: „Odbor sl. Matice sklène: 3000 zemljovidov slovenskih dežel g. Kozlerja podariti slov. polit. društvu v Mariboru“ — so pismeno razodeli svoje mnenja gg. Cigale, Grabrijan in Svetec, vprični odborniki ga vsestransko prevdarili ter soglasno sklenili, da se Matica v to spuščati ne more deloma z ozirom na denarstveni stan svoj, deloma na pravila §. 1. in §. 2. itd.

V imenu odseka za izdavanje Matičinih knjig, kteri je tisti dan dopoldne imel v ta namen posebno sejo, g. tajnik nasvetuje, da Matica izdá prihodnje leto: 1) Letopis, in voli se soglasno za vrednika g. dr. E. Costa; 2) Pesmi J. Vesela-Koseskega, o kterih se sklène,